

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

вул. Чорновола, 25, оф. 49, Київ, 01135
факс/тел.: 501-1875; 501-1878

п/р 2600601192 в ПУАТ "ФІДОБАНК",
м. Київ, МФО 300175, код 20064083

№ 504/12

25 жовтня 2012 року

Правлінню та Виконавчій дирекції Всеукраїнської асоціації кредитних спілок

За дорученням Ради Національної асоціації кредитних спілок України Виконавча дирекція НАКСУ інформує Всеукраїнську асоціацію кредитних спілок про наступне:

Рада НАКСУ поділяє стурбованість ВАКС ситуацією, що складається в Україні внаслідок різних ініціатив щодо реформування системи кредитних спілок, і також вважає за необхідне максимально консолідувати наші спільні зусилля та координувати між собою конкретні лобістські кроки по недопущенню непродуманих популістських законодавчих змін, що можуть призвести до згортання кредитно-кооперативного руху в Україні.

Рада НАКСУ констатує також, що стосовно абсолютної більшості концептуальних питань позиція НАКСУ повністю співпадає з позицією ВАКС, яка проголошується в публічних документах та експертних оцінках.

Зі свого боку інформуємо Вас, що лідери кредитних спілок Національної асоціації всебічно обговорили головні концептуальні питання подальшого розвитку системи кредитних спілок в Україні в ході III Східно-Європейського Конгресу кредитних спілок за участі керівництва WOCCU та наших колег з Литви, Молдови та Росії. Вважаємо, що досвід наших іноземних партнерів та детальний аналіз світової практики, а також, експертні оцінки провідних фахівців WOCCU щодо сучасного стану руху кредитних спілок України і вже проголошених відповідних законодавчих пропозицій є дуже вагомими аргументами для об'єктивної оцінки концептуальних змін, що пропонуються в Україні, як зі сторони ринку, так і зі сторони окремих органів державної влади.

Офіційна позиція НАКСУ з вищезазначених питань, а також, звернення ВАКС за вих. № 03-42 від 20 вересня 2012 року, обговорювалась і на засіданні Ради НАКСУ 16 жовтня поточного року. За результатами обговорення Рада НАКСУ одноголосно затвердила офіційне звернення НАКСУ до органів державної влади, в якому надано ряд пропозицій щодо шляхів розвитку та реформування системи кредитної кооперації. Надаючи Вам зазначене звернення, Рада НАКСУ пропонує:

1. Запровадити практику попереднього взаємоузгодження всіх офіційних звернень чи ініціатив обох асоціацій до органів державної влади;

2. Провести зустріч між асоціаціями у взаємоузгодженому складі, місці та часі на наступному тижні з 29 жовтня по 2 листопада для обговорення спільної позиції та спільних дій.

Офіційне звернення НАКСУ до Адміністрації Президента України, Кабінету міністрів України, Нацкомфінпослуг, Комітету з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики Верховної Ради України додається.

З повагою за дорученням Ради НАКСУ

Президент НАКСУ

П.М. Козинець

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

вул. Чорновола В., 25, оф 49, Київ, 01135
факс/тел.: 5011875

п/р 2600601192 в ПУАТ "ФІДОБАНК",
м.Київ, МФО 300175, код 20064083

№ 503/12

24 жовтня 2012 року

**Адміністрація Президента України
Кабінет міністрів України
Національна комісія, що здійснює
державне регулювання
у сфері ринків фінансових послуг
Комітет з питань фінансів, банківської
діяльності, податкової та митної
політики Верховної Ради України**

*Щодо аспектів реформування системи кредитної
кооперації в контексті обговорення пункту 24
Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження
Програми економічних реформ на 2010 – 2014 роки
"Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка,
ефективна держава", затвердженого Указом Президента
України від 12 березня 2012 року № 187/2012*

Радою Національної асоціації кредитних спілок України (НАКСУ) в контексті обговорення пункту 24 Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", затвердженого Указом Президента України від 12 березня 2012 року № 187/2012, було розглянуто ключові питання щодо розвитку та реформування системи кредитної кооперації.

Беручи до уваги виняткову важливість цих питань для подальшої діяльності кредитних спілок, Радою НАКСУ було враховано не тільки напрацювання Асоціації за результатами її 18-ти річної діяльності, але й міжнародний досвід функціонування систем кредитних спілок Східної Європи та світу, з метою всебічного вивчення якого у вересні 2012 року НАКСУ за участі Всесвітньої ради кредитних спілок було організовано та проведено III Східно-Європейський конгрес кредитних спілок.

В ході Конгресу були опрацьовані практичні аспекти побудови кредитно-кооперативних систем, функціонування державного регулювання тощо країн – учасниць Конгресу – України, Литви, Молдови та Російської Федерації. Також, учасники Конгресу отримали можливість ознайомитися із глибоким аналізом міжнародної практики та досвіду з питань організації систем кредитних спілок в різних країнах світу, який було представлено Всесвітньою радою кредитних спілок, яка репрезентує кредитні спілки зі 100 країн світу.

Отже, спираючись на вищезазначене за результатами розгляду Радою НАКСУ було сформовано офіційну позицію щодо ряду наведених нижче аспектів розбудови системи кредитної кооперації, а саме:

1. Щодо доцільності запровадження державного регулювання кредитних спілок, які залучають вклади, з боку Національного банку України.

Наразі в світі немає жодної країни, в якій для кредитних спілок існували би різні регулятори в залежності від того який вид діяльності здійснює та чи інша кредитна спілка. Більше того, зважаючи на загальні світові та українські тенденції слід підкреслити рух у напрямі поєднання регуляторами функцій регулювання, нагляду та гарантування. Такий підхід дозволяє забезпечити поєднання в єдиному центрі прав ухвалення рішень (вироблення правил поведінки, контролю за їх дотриманням) та прийняття відповідальності за його наслідки (виконання зобов'язань перед вкладниками в рамках гарантування їх вкладів). При цьому, зважаючи на світову практику, поєднання єдиним регулятором всіх вказаних функцій дозволяє зменшити бюджетне навантаження не тільки внаслідок оптимізації кількості регуляторів, але й завдяки можливості спрямування доходів від розміщення коштів фонду гарантування вкладів членів КС на фінансування такого регулятора.

Отже, Рада НАКСУ вважає за доцільне залишити функції регулювання та нагляду за діяльністю всіх кредитних спілок за Нацкомфінпослуг із їх доповненням функцією управління фондом гарантування вкладів членів КС, який може формуватися та використовуватися, наприклад, подібно до Національного страхового пайового фонду кредитних спілок США.

2. Щодо запровадження диференційованих регуляторних вимог для окремих категорій кредитних спілок з урахуванням фінансових та операційних ризиків.

На даний час вже запроваджено регуляторні відмінності для кредитних спілок в залежності від спектру видів їх діяльності, розміру активів, наявності відокремлених підрозділів, структури кредитного портфелю тощо. При цьому, зважаючи на те, що існуючий диференційний підхід щодо регулювання окремих категорій кредитних спілок застосовується починаючи з 01.01.2008 року, Рада НАКСУ вважає, що опрацювання питання щодо запровадження диференційованих регуляторних вимог для окремих категорій кредитних спілок з урахуванням фінансових та операційних ризиків має здійснюватися виключно на підставі аналізу отриманих результатів регулювання кредитних спілок, яке здійснюється відповідно до параметрів віднесення кредитних спілок до груп режимів регулювання та встановлених критеріїв, які визначені Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16 січня 2004 року за № 7 (із змінами та доповненнями). Також, Рада НАКСУ наголошує на необхідності дотримання принципу адекватності диференційованих регуляторних вимог для окремих категорій кредитних спілок та унеможливлення зростання регуляторного тиску.

3. Щодо запровадження дієвих механізмів виведення неплатоспроможних кредитних спілок із ринку фінансових послуг.

Аналіз ситуації щодо існування кредитних спілок, які не в змозі виконати свої зобов'язання перед вкладниками, свідчить, що серед її основних причин є зловживання з боку керівництва та/або повна бездіяльність Державної виконавчої служби. Така ситуація триває починаючи з 2008 року без будь-яких позитивних зрушень, що призвело до перманентного і безрезультатно поки обговорення питання про «цивілізоване» виведення таких КС з ринку. Зважаючи на це та з метою зняття соціальної напруги з боку десятків тисяч громадян України, переважно пенсіонерів і представників інших малозабезпечених верств населення, Рада НАКСУ вважає доцільним запровадити механізм компенсації з боку держави вкладів громадян, втрачених у неплатоспроможних кредитних спілках за умови обмеження суми цієї компенсації кожному з таких вкладників 25 тисячами гривень з подальшим відшкодуванням зазначених коштів за рахунок наявних кредитних портфелів та шляхом стягнень з винних осіб.

4. Щодо запровадження механізмів саморегулювання кредитних спілок з метою підтримання фінансової стабільності кредитних спілок та забезпечення дотримання ними правил поведінки на ринку фінансових послуг

На даний момент в Україні існує щонайменше дві асоціації кредитних спілок, які претендують на отримання статусу саморегулювних організацій. Зважаючи на це, а також, беручи до уваги міжнародний досвід щодо існування в рамках системи кредитних спілок окремої країни декількох саморегулювних організацій, Рада НАКСУ вважає за доцільне:

(1) надавати право отримання статусу саморегульованої організації будь-яким асоціаціям кредитних спілок, які мають всеукраїнський статус та відповідають певним, визначеним на рівні закону, вимогам, таким як, наявність в її розпорядженні достатньої кількості наглядових інструментів, достатність кадрового забезпечення, фінансової спроможності, стабілізаційного фонду, навчальних/освітніх можливостей тощо;

(2) запровадити для кредитних спілок однакові вимоги і правила вступу та членства у будь-якій з СРО;

(3) передбачити обов'язковість членства кредитної спілки в СРО;

(4) взаємовідносини, права та обов'язки між СРО та державним регулятором визначити шляхом підписання відповідних договорів.

5. Щодо створення умов для функціонування другого рівня системи кредитної кооперації, у тому числі кооперативних банків та об'єднаних кредитних спілок, а також сервісної інфраструктури ринку кредитних спілок

Зважаючи на міжнародний досвід та завдання, які мають вирішувати суб'єкти другого рівня кредитної кооперації в Україні, Рада НАКСУ вважає за доцільне створення умов для виконання об'єднаними кредитними спілками наступних чотирьох функцій: (1) взаємокооперування коштами між кредитними спілками та забезпечення ліквідності; (2) платіжні послуги (тобто обробка платіжних доручень, таких як безготівкові перекази); (3) розрахунок за платежами (тобто фактично відправлення грошей, що лежать в основі платежів, які тісно пов'язані з платіжними послугами) і (4) інвестиційні послуги (які повинні бути тільки інвестиціями з низьким ризиком у високоліквідні активи).

Стосовно створення кооперативного банку – Рада НАКСУ підкреслює необхідність забезпечення можливості участі в ньому кредитних спілок будь-якого з регіонів України (створення всеукраїнських кооперативних банків кредитних спілок) та визначення окремих умов щодо мінімального рівня статутного (пайового) капіталу, що потребує внесення відповідних змін до законодавства.

Стосовно розвитку сервісної інфраструктури системи кредитних спілок – Рада НАКСУ вважає за доцільне створення за участі держави компанії з управління та викупу проблемних боргів.

Також, як в рамках Конгресу, так і на засіданні Ради НАКСУ було детально обговорено існуючі підходи щодо дозвільних процедур стосовно діяльності кредитних спілок. Зокрема, дослідження дозвільної практики, включаючи ліцензування, щодо кредитних спілок інших країн світу підтвердило, що факт реєстрації кредитної спілки як фінансової установи означає отримання всіх передбачених законом ліцензій (дозволів) і на безстроковій основі, оскільки це вважається необхідною передумовою діяльності кредитної спілки, як такої. Існуюча ж в Україні система, як відомо, включає три етапи, перший з яких – реєстрація кредитної спілки як юридичної особи, другий – як фінансової установи і третій – ліцензування. При цьому, практика короткострокового ліцензування в умовах створення штучних перешкод щодо отримання ліцензій призводить до унеможливлення статутної діяльності кредитних спілок та фактично дублює дозвільну процедуру реєстрації кредитної спілки як фінансової установи, адже пакет документів для набуття кредитною спілкою статусу фінансової установи надається за переліком, який за формою та змістом співпадає з переліком документів на отримання відповідних ліцензій. Тому враховуючи наведене вище Рада НАКСУ вважає за необхідне удосконалити діюче законодавство в частині забезпечення можливості отримання кредитними спілками всіх необхідних дозволів (ліцензій) в момент набуття ними статусу фінансових установ, що повністю відповідатиме державній політиці спрямованій на зменшення кількості дозвільних процедур та припинення їх дублювання.

Підсумовуючи, Рада НАКСУ, члени якої представляють майже всі регіони України, висловлює готовність НАКСУ до активної співпраці з органами державної влади в рамках реалізації даної концепції розвитку та реформування системи кредитної кооперації України, включаючи можливість залучення провідних іноземних експертів та фахівців.

З повагою та за дорученням Ради НАКСУ,

Президент НАКСУ

П. М. Козинець